

MENSEN ACHTER DE MONITORING

Infectieuze Coryza in 2020

Infectieuze Coryza ('acute snot' of kortweg Coryza) is een pluimveeziekte, die wordt veroorzaakt door de bacterie *Avibacterium paragallinarum*. Coryza komt vooral voor in tropische en subtropische landen, maar wordt de afgelopen decennia steeds vaker in Europa gezien bij zowel commercieel- als hobbypluimvee. Pluimveedierenartsen Anneke Feberwee en Frank Westerbeek delen hun ervaringen met deze ziekte, uitbraken en het Early Warning-systeem (EWS).

Frank Westerbeek, pluimveedierenarts bij AdVee dierenartsen, Ysselsteyn

"VOOR EEN GOEDE MONITORING HEBBEN WE DATA NODIG"

"Coryza is een ziekte die je normaal gesproken maar sporadisch tegenkomt. De laatste tijd zie ik weer meer klinische gevallen. Het zijn vaak clusters, waarbij ook buurtbedrijven zijn betrokken. Bij klinische gevallen op één bedrijf kun je er haast vergif op innemen dat je in de buurt meerdere gevallen hebt. Het is prettig dat we via het EWS op de hoogte worden gehouden van uitbraken. Als het in

de buurt zit, bel ik even met mijn collega's. Want naast het EWS is het onderlinge contact heel belangrijk. Zelf stuur ik monsters in bij een verdenking van Coryza. En wanneer ik op basis van de

melding van de veehouder al denk dat het om Coryza gaat, dan plan ik mijn afspraak bij zo'n bedrijf aan het einde van de dag in. Je wilt deze ziekte echt niet verslepen. Er zijn weleens van die gevallen waarin een koppel niet lekker loopt en de uitval net aan de hoge kant is. Dan doe ik eerst zelf bacteriologisch onderzoek, maar als daar weinig uitkomt en het probleem blijft bestaan, stuur ik monsters in naar GD. Soms blijken de dieren drager te zijn van Coryza. Draggers maken het verhaal gecompliceerd, goed overleg over de aanpak is dan essentieel. Een dragerkoppel wil je het liefst wat vlotter afvoeren. En het nieuwe koppel moet worden gevaccineerd. Meestal is de pluimveehouder hier gelukkig van te overtuigen. Ondernemers weten dat Coryza behoorlijk heftig kan zijn, ze kennen de gevallen van enkele jaren geleden. Daarmee heb je als dierenarts een stok achter de deur. Het respiratiepakket

Over Coryza

Het belangrijkste symptoom van Coryza is een zich zeer snel ontwikkelende ontsteking van de voorste luchtwegen, met name de neusbijholten. Een combinatie met andere bacteriële of virale infecties leidt vaak tot verergering van de klinische verschijnselen. Snot, benauwdheid, bolzitten, dikke koppen (eenzijdig of tweezijdig) en een toename van het aantal zieke en dode dieren is kenmerkend voor zo'n 'dubbele' infectie. De sterfte kan mede door bijkomende infecties variëren van enkele dieren tot tientallen procenten. Coryza kan ook leiden tot een daling van de eiproduktie, in extreme gevallen oplopend tot 70 procent, en slechtere broeduitkomsten. De ernst van de ziekteverschijnselen en de uitval hangen nauw samen met de bacteriestam die in het spel is. Na herstel blijven koppels levenslang besmet met de bacterie. Om verspreiding van de ziekte te voorkomen, is in 2009 het Early Warning-systeem (EWS) voor Coryza opgezet.

Anneke Feberwee, pluimveedierenarts bij GD**“TEGENWOORDIG VAAK MILDERE STAMMEN VAN CORYZA”**

“Na de introductie van het Early Warning System (EWS) voor Coryza in 2009 zagen we het aantal klinische casussen toenemen. Het afgelopen jaar was een keerpunt. Het aantal klinische casussen neemt af, maar we detecteren wel meer dragerkoppels. Die dragerkoppels kunnen staan voor koppels die ooit ziek zijn geweest, of ze zijn besmet met een minder ziekmakende bacteriestam. Deze mildere varianten van Coryza kunnen wel tot expressie komen als zich een andere ziektekiem voordoet in de kip. Samen kunnen ze dan toch leiden tot een echte uitbraak van Coryza.

Bevindingen van Coryza, gemeld via de telefoon of vanuit de sectiezaal, gaan in overleg met de dierenarts in het EWS. Zo wordt het veld geïnformeerd over deze uitbraak. Bij een acute klinische uitbraak, waarbij veel risico is voor bedrijven in de directe omgeving, neemt iedereen zijn verantwoordelijkheid. Dat is vooral het geval als er veel pluimveebedrijven in de directe omgeving liggen. Bij een ernstige uitbraak is het belangrijk om koppels met een uitloop direct op te hokken. In de uitbraakfase scheiden de dieren namelijk veel bacteriën uit. Vanwege dat besmettingsgevaar is het verstandig dat buurtbedrijven met een uitloop ook hun pluimvee binnenhouden. Vervolgens neem je strikte hygiënemaatregelen om verslepen te voorkomen. Het is verstandig om het volgende koppel te vaccineren tegen Coryza. Het EWS werkt heel goed voor de monitoring van Coryza. Zeker bij nijpende en acute uitbraken, met een hoge kans dat andere bedrijven ook besmet raken. Betrokkenen zijn snel op de hoogte, want meldingen komen goed door. Dierenartsen zien het nut ervan in. Het monitoren van de verschillende stammen is ook heel belangrijk. Er zijn nu snellere testen beschikbaar, waardoor dat gemakkelijker is geworden voor de sector. Bij een uitbraak doen we een moleculaire test om het genotype en de serovar te bepalen. Met de genotyperingstest zijn we in staat introducties van nieuwe stammen te monitoren. Met de serotyperingstest kun je ook de effectiviteit van vaccinaties monitoren en de juiste vaccinatiestrategie blijven hanteren.”

van GD is heel handig, laagdrempelig en wordt vrij vlot ingezet. Wel is het voor de veehouder soms lastig om te bepalen welke hennen in te sturen. Ik pleit er daarom voor om de dierenarts daarbij te betrekken, zodat de juiste hennen bij GD terechtkomen voor pathologisch onderzoek.

Omdat Coryza tegenwoordig vaak een wat milder verloop heeft, denken ondernemers minder snel aan deze ziekte. Zeker als ze er nog niet eerder mee te maken hebben gehad. Wanneer de uitval omhoog gaat en de productie naar beneden, doen pluimveehouders er goed aan om met hun dierenarts te overleggen. Het bewustzijn van Coryza mag nog wat hoger en de samenwerking tussen voorlichter, pluimveehouder, dierenarts en de Veekijkerdierenarts van GD is heel belangrijk.”

